

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 121/21

Møtedato: 28.10.2021

Dato: 29.09.2021

Arkivsaknr: 2021/13917

Årsrapport fra Læringsmiljøutvalget 2020/2021

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- [Universitets- og høyskolelovens § 4-3, om læringsmiljø](#)
- [Regler for Læringsmiljøutvalget](#)

Saken gjelder:

Læringsmiljøutvalgets (LMUs) oppgaver er nedfelt i Universitets- og høyskoleloven, og i UiBs lokale regler for utvalget. Læringsmiljøutvalget gir årlig en rapport fra sitt arbeid til universitetsstyret. Årsrapporten for 2020/2021 ble vedtatt av LMU 8. september (sak 26/21), og legges med dette fram for universitetsstyret til orientering. I studieåret 2020/2021 har Læringsmiljøutvalget hatt sju møter og behandlet 48 saker.

Alle møtene i Læringsmiljøutvalget arrangeres i samarbeid med fakultetene og Universitetsbiblioteket. I møtene blir læringsmiljøet og utfordringer knyttet til dette drøftet med studentrepresentanter og ansatte. Vanligvis får LMU en presentasjon av aktuelle prosjekter ved fakultetene og en synfaring i undervisningsrom, læringsarenaer og studentlokaler i forbindelse med møtene. Dette studieåret har imidlertid de fleste møtene vært digitale på grunn av koronasituasjonen, og det har derfor ikke vært mulig å få til omvisninger ved fakultetene og Universitetsbiblioteket.

Vervene som leder og nestleder i utvalget går på omgang mellom studentrepresentanter og de ansatte. I 2020/2021 har utvalgets leder vært studentrepresentant Kristoffer Eik. Viserektor for utdanning, Oddrun Samdal, har vært nestleder.

Utvalget har i løpet av studieåret jobbet med flere omfattende saker. Revisjonen av Si fra-systemet er blitt grundig behandlet i LMU, og ble vedtatt av universitetsstyret i juni. Det reviderte systemet har vært i drift siden studiestart. Også i år har det vært arbeidet mye med universell utforming og individuell tilrettelegging for studenter med funksjonsnedsettelse og særlige behov. Rapporten og tiltaksplanen for prosjektet for bedret individuell tilrettelegging for studenter med funksjonsnedsettelse og særlige behov ble behandlet i LMU og sendt på høring til fakultetene og Studentparlamentet. Innspillene ble integrert i styresaken og Handlingsplan for inkluderende læringsmiljø og universell utforming 2020-2023 ble vedtatt i universitetsstyret den 11.03.21.

Koronasituasjonen har satt stort preg på dette studieåret, og det har vært jevnlig oppdateringer i møtene om koronasituasjonen og bruken av midlene fra tiltakspakken fra regjeringen. Campus har vært stengt i lange perioder og undervisningssituasjonen er blitt endret, noe som har ført til at satsingen på et helhetlig læringsmiljø er blitt vanskelig. Utfordringer som har kommet til uttrykk, blant annet i SHoT-undersøkelsen, er økt ensomhet blant studentene, 70% mener at digital undervisning er dårligere enn tradisjonell

undervisning og 80% sier de er misfornøyde med det fysiske læringsmiljøet. Siden det legges til rette for at studentene skal komme tilbake til campus og planlegges for mest mulig fysisk undervisning i høst, forventes dette å ha en positiv innvirkning på læringsmiljøet til studentene.

I tillegg til sakene ovenfor har det i løpet av vårsemesteret vært jobbet med å relansere og utvide mentordningen, og den blir nå tilbudt ved alle fakultetene. Den årlige læringsmiljøprisen ble i 2020 tildelt Institutt for fysikk og teknologi.

Universitetsdirektøren sine kommentarer

Læringsmiljøutvalgets arbeid for å styrke læringsmiljøet ved UiB er viktig, og oppgavene til utvalget er nedfelt i Universitets- og høyskoleloven. Koronasituasjonen har imidlertid satt sitt preg på LMUs arbeid og studentenes læringsmiljø dette året, noe som blant annet har bidratt til at LMU ikke har fått gjennomført befaringene på fakultetene og ført til større ensomhet og misnøye med det fysiske læringsmiljøet blant studentene. Gjenåpningen av samfunnet denne høsten vil gjøre det lettere for LMU og andre ansvarlige aktører som fakultetene, instituttene og sentraladministrative avdelinger, å prioritere og å styrke læringsmiljøet for studentene. Viktige verktøy i den sammenhengen vil være handlingsplanen for styrking av læringsmiljøet og handlingsplanen for inkluderende læringsmiljø og universell utforming. Et godt og inkluderende læringsmiljø for studentene er av stor betydning. En universell tilnærming til utformingen av læringsmiljøet, imøtekommer enkeltstudenters behov, samtidig som det bedrer kvaliteten på det samlede læringsmiljøet for alle studenter. I tillegg utgjør det nye Si Fra-systemet et viktig virkemiddel for å ivareta et trygt og godt læringsmiljø både for studenter og ansatte ved UiB.

Forslag til vedtak:

Universitetsstyret tar årsrapporten fra Læringsmiljøutvalget til orientering.

Robert Rastad
universitetsdirektør

29.09.2021/Iren Igesund/Christen Soleim (avd.dir.)

Vedlegg: Årsrapport fra Læringsmiljøutvalget 2020/2021

UNIVERSITETET I BERGEN LÆRINGSMILJØUTVALGET (LMU)

Læringsmiljøutvalget ved UiB er oppnevnt i henhold til
Lov om universiteter og høyskoler § 4-3 (3)

Årsrapport for 2020-2021

1. Oppretting av utvalget

I forbindelse med innføringen av Kvalitetsreformen og revisjon av Lov om universiteter og høyskoler, ble institusjonene pålagt å etablere egne læringsmiljøutvalg (LMU). Utvalgene skal sikre at lovens bestemmelser i § 4-3 om studentenes læringsmiljø blir gjennomført. I møtet 12. juni 2003 ble forslaget til retningslinjer og sammensetning av et Læringsmiljøutvalg ved Universitetet i Bergen godkjent av universitetsstyret. Utvalget har vært i funksjon siden 7. oktober 2003. Etter forslag fra Læringsmiljøutvalget, behandlet universitetsstyret et utkast til endringer i utvalgets mandat på et møte i september 2009. Endringene var motivert ut ifra et ønske om at LMU skal spille en større og mer aktiv rolle i læringsmiljø saker. Det var ønskelig at utvalget skulle få en mer systematisk oversikt over saker som gjelder læringsmiljøet. Nye regler for LMU ble vedtatt 24.09. 2009 og er senere blitt revidert 25.10.2012, 24.08.2017, og ytterligere justert i styrets møte i september 2019 og i 2020.

2. Sammensetning og sekretariat

Utvalget har i studieåret 2020-2021 hatt følgende sammensetning:

Ansatte (oppnevnt for perioden 1.8.2017-31.7.2021)

Viserektor for utdanning, Oddrun Samdal

Avdelingsdirektør ved Studieavdelingen Christen Soleim (vara: underdirektør Torunn Valen)

Avdelingsdirektør ved Eiendomsavdelingen Even Berge (første møte), Kjartan Nesset (vara: seniorrådgiver Elin Horntvedt)

Avdelingsdirektør ved IT-avdelingen Tore Burheim (vara: senioringeniør Bjørn Tore Sund)

Dekan Karl Harald Søvig (vara: professor Marit Ulvik)

Rådgiver Eva Svensson, kompetanse på studenter med nedsatt funksjonsevne (vara: førstekonsulent Siri F. Bjerkestrand)

Studenter (oppnevnt for perioden 1.8.2020-31.7.2021)

Kristoffer Eik (leder 2020/2021)

Håvard Rørtveit

Hans Marius Eitland Nagy

Hanne Kjerstad Andresen

Michela Elisabeth Heim

Ingrid Borvik

Leder:

Utvalget velger, etter lovens § 4-3, hvert år leder vekselvis blant institusjonens og studentenes representanter. I meldingsåret har utvalgets leder vært studentrepresentant Kristoffer Eik. Viserektor for utdanning, Oddrun Samdal, har vært nestleder.

Observatører:

Faste observatører i LMU er Studentsamskipnaden i Bergen ved velferdsdirektør Hege Råkil, studentombudet ved Sindre Dueland (H-20) og Karsten Olav Aarestrup (V-21), Universitetsbiblioteket ved bibliotekdirektør Maria-Carme Torras Calvo, HR-avdelingen ved seniorrådgiver Runa Jakhelln.

Sekretariat:

Studieavdelingen har sekretariatsfunksjon for utvalget, og administrerer utvalgets nettside <http://www.uib.no/ua/arbeidsfelt/laeringsmiljoutvalget>

3. Møtevirksomhet og saker

Læringsmiljøutvalget har i perioden hatt 7 møter (05.08.20, 08.09.20, 03.11.20, 02.12.20, 03.02.21, 14.04.21 og 02.06.21), og har behandlet i alt 48 saker, jf. [møtereferatene](#). Med vanligvis seks årlige møter, og en funksjonsperiode på fire år (for ansatte og observatører), vil utvalget i løpet av en periode besøke hvert fakultet, og UB, tre ganger. Alle møtene, unntatt ett, har blitt arrangert digitalt.

LMU er organisert som et tilsyns- og strategiutvalg, og dette gjenspeiler seg også i de sakene utvalget har behandlet og drøftet. Følgende saker, som blir særlig omtalt nedenfor, har preget saklistene dette året:

- Dialogmøter med fakultetene
- Helhetlig læringsmiljø
- Koronasituasjonen
- Studiestart og fadderuken
- Revisjon av Si fra- systemet
- Prosjektet «Veien til gullstandard»
- Handlingsplan for inkluderende læringsmiljø og universell utforming

4. Dialogmøter med fakultetene

LMU har arrangert dialogmøter med fakultetene siden 2009. I møtene blir læringsmiljø og utfordringer knyttet til dette drøftet med representanter for studenter og ansatte ved det enkelte fakultet. Formålet med besøksrundene er å utveksle informasjon og å identifisere mulige felles oppgaver og utfordringer når det gjelder det helhetlige arbeidsmiljøet. Dette studieåret har utvalget hatt møter med JUR (august), KMD (september), MN (november), PSYK (februar) SV og HF (april) og UB (juni). Alle møtene, unntatt møtet 08.09.20, har vært digitale, og dermed har det vært få muligheter for fysiske omvisninger. Tema som er blitt tatt opp på møtene er:

- Undervisningslokaler, både generell beskaffenhet, luftkvalitet og utstyr
- Studentarbeidsplasser
- Møteplasser for studentene
- Praksis og utplassering for studenter
- Det psykososiale arbeidsmiljøet
- Studentutvalgenes rolle i læringsmiljøarbeidet
- Retningslinjer for håndtering av læringsmiljøspørsmål

5. Helhetlig læringsmiljø

I 2017 ble LMUs virkeområde utvidet, ved at pedagogisk og digitalt læringsmiljø ble inkludert i definisjonen av læringsmiljø. Videre ble fysisk og psykososialt miljø, samt universell utforming, noe mer tydeliggjort i LMU-reglene, IT-direktøren ble «oppgradert» fra observatør til fast medlem, og tallet på studentmedlemmer ble hevet fra fem til seks. Videre ble reglene for LMU justert i september 2020, slik at definisjonen av læringsmiljø ble lik den som brukes av [Universell](#).

De to trendene som er påpekt i tidligere årsrapporter fra LMU, har kommet sterkere i fokus dette året. Den ene er den økende betydningen av digitalisering, og den andre at alle sidene av læringsmiljøet henger stadig nøyere sammen med alle de andre. Disse er blitt enda tydeligere under koronapandemien og tiltakene som er blitt innført i den forbindelse. Dette omtales nærmere under punktet om koronasituasjonen.

6. Koronasituasjonen

Koronasituasjonen har satt sitt preg også på dette studieåret. Det har ført til en endret undervisningssituasjon for undervisere og studenter ved at det er tatt i bruk nye digitale verktøy i undervisningen. Undervisningen ved UiB har foregått dels fysisk og dels via digitale flater. Forholdene har medført at satsingen på helhetlig læringsmiljø er blitt vanskelig, fordi mange av UiBs tiltak skjer på campus. Utfordringer som har kommet til uttrykk, blant annet i SHoT-undersøkelsen, er økt ensomhet blant studentene, 70% mener at digital undervisning er dårligere enn tradisjonell undervisning og 80% sier de er misfornøyd med det fysiske læringsmiljøet. UiB er opptatt av å få studentene tilbake til campus og få gjennomslag for at campus ikke skal bli stengt på nytt. Det planlegges derfor for mest mulig fysisk undervisning til høsten, noe som vil være positivt for læringsmiljøet til studentene.

Tiltakspakker fra regjeringen

På bakgrunn av at koronapandemien har gjort at undervisningen ved universiteter og høyskoler i vesentlig grad har blitt gitt digitalt, noe som har påvirket studentenes faglige og sosiale studiesituasjon i betydelig grad, satte regjeringen høsten 2020 ned en ekspertgruppe for å vurdere tiltak som raskt kunne iverksettes og rettes mot studenter for å avhjelpe studentenes situasjon med blant annet psykiske helseutfordringer, forsinkelser og gjennomføringsmuligheter. På bakgrunn av anbefalingene fra ekspertgruppen og ytterligere tiltak fra regjeringens side har UiB mottatt om lag 9,7 millioner kroner. Midlene er fordelt til fakultetene og blir stort sett brukt til å øke antallet mentorer og tilsette flere læringsassistenter. I tillegg har Sammen mottatt midler i to omganger, først med en tildeling høsten 2020 på 1,4 millioner til lavterskeltiltak for studenter. Våren 2021 ble det i tillegg en tildeling til Sammen på kr 11,9 millioner, hvorav 3 millioner er til sosiale lavterskeltiltak, 7,7 millioner til å ansette studentmedarbeidere og 1,2 millioner til å styrke den psykiske helsetjenesten. Disse midlene har vært viktige for UiB.

Midlene til Sammen er blant annet brukt til å ansette studentmedarbeidere, som hjelper til med å realisere tiltak. De legger vekt på fysiske arrangement, og har satt i gang tiltak som blant annet yoga, vennespleis og tilbud om turer. I tillegg er det etablert et Arrangementsfond som et tiltak rettet mot studentorganisasjonene, der de kan søke om midler til å lage arrangement for studentene til høsten. I tillegg er arbeidet rundt psykisk helse styrket med flere nye ansettelser.

LMU har hatt jevnlig oppdateringer om koronasituasjonen i møtene, og er også kjent med at fakultetene og institusjonsledelsen har hatt en omfattende oppfølging, blant annet med hyppige statusmøter.

7. Studiestart og fadderuken

Også i år har koronasituasjonen bydd på utfordringer. For å koordinere fadderuken ble det, som tidligere år, ansatt en fadderkoordinator ved Studieavdelingen. Dette året kom arbeidet til fadderkoordinator imidlertid i gang langt tidligere enn foregående år. Allerede i begynnelsen av november 2020 startet arbeidet. Av fadderkoordinators oppgaver tilknyttet LMUs portefølje, er tildelingen av midler fra den sentrale potten til fadderarrangementer, og bidrag til de orienteringene og oppdateringene som LMU har fått utover i året. Her er det særlig fadderuken og faddermidlene som blir omtalt.

Faddermidlene ble, som i 2020, tildelt uten forutgående søknad, og de ble ikke knyttet til bestemte arrangementer. Det skyldes usikkerheten ved det pågående koronapandemien. Midlene ble fordelt med 50% flatt per fakultet (dvs. per fadderstyre) og 50% pro rata (etter antallet nye studenter). En mindre andel av midlene ble avsatt til bruk for fadderkoordinator, og noe ble holdt i reserve. 20 000 av midlene, som ble holdt i reserve, ble brukt til å betale for opptak av den digitale delen av fadderkurset. Bergen Student-TV gjorde opptak av

innleggene til rektor, politiet, førstehjelp osv. Disse innleggene kunne fadderne se når det passet dem i forkant av fadderuken.

Gjennomføringen av fadderuken og studiestarten ellers er omtalt i andre sammenhenger, og vil også komme opp i LMU senere, når det skal rapporteres om bruken av de tildelte midlene.

8. Revisjon av Si Fra-systemet

Si Fra-systemet har vært i drift i over tre år. På bakgrunn av erfaringene, og internrevisjonen av systemer for varsling osv., startet Studieavdelingen et prosjekt for å revidere systemet i begynnelsen av 2021. Et forslag til tiltaksplan ble lagt fram for LMU i april. Forslaget omfattet disse hovedpunktene:

- Bakgrunn, inkludert mandat og innspill som har kommet fra fakultetene
- Endringer i mottakssystemet
- Beskrivelser av roller og ansvar
- Rutiner for oppfølging, inkludert om anonymitet
- Informasjon på nett og ellers
- Kompetansehevende tiltak
- Ressursbehov

Revidert system ble vedtatt i universitetsstyret i juni. Det reviderte systemet er i drift fra studiestart.

9. Gullstandard for tilrettelegging og

Handlingsplan for inkluderende læringsmiljø og universell utforming

Prosjektet for bedret individuell tilrettelegging for studenter med funksjonsnedsettelse og særlige behov ble ferdigstilt tidlig i høstsemesteret 2020. Rapporten og tiltaksplanen for prosjektet ble først presentert for LMU og deretter sendt på høring til fakultetene og Studentparlamentet. Sluttrapporten gjør greie for organiseringen og framdriften i prosjektet, og for gjeldende regelverk og intern organisering.

Tilbakemeldingene fra høringsrunden viste at fakultetene er gjennomgående positive til forslaget om å opprette en sentral tilretteleggingsenhet, men påpekte noen problemstillinger knyttet til ressursfordeling. I tillegg uttrykte de behov for kompetanseheving, informasjonsdeling og bedre digitalisering i høringssvarene. Høringen og drøftingene i LMU ble integrert i styresaken om behandling av handlingsplanen for tilrettelegging.

I tiltaksplanen er det lagt stor vekt på tydelig organisering og ansvarsfordeling, dialog med studentene og å bygge kompetanse og kapasitet i organisasjonen på alle nivåer. Et gjennomgående trekk i både sluttrapporten og tiltaksplanen er at universell utforming og individuell tilrettelegging henger sammen.

Handlingsplanen ble vedtatt i samsvar med utkastet i universitetsstyret. Styret var positivt innstilt til planen og tiltakene i den. Tiltak, som krever midler som vi ikke har i dag, må innarbeides i budsjettene for resten av planperioden. Det ble ikke satt av midler i budsjettet for 2021, men det ventes midler for de tre neste årene, dvs. ut planperioden. Studieavdelingen har satt av en 30% stillingsressurs til formålet, og det er også noe midler tilgjengelig utover dette.

10. Andre saker

- Mentorprosjektet
Det er mentorordning ved alle fakultetene, men ennå ikke på alle programmene. Våren 2021 var det en relansering og utviding av ordningen.
- Læringsmiljøprisen

Læringsmiljøutvalget tildelte Læringsmiljøprisen for 2020 til Institutt for fysikk og teknologi.

11. Fellesmøte mellom LMU og AMU

Det årlige fellesmøtet mellom Arbeidsmiljøutvalget og Læringsmiljøutvalget ble arrangert 28. april. Temaet denne gangen var bærekraft og mobilitet. En aktuell problemstilling i møtet var om disse målene er på kollisjonskurs. Viserektor for globale relasjoner Annelin Eriksen og stipendiat Jesse Schrage innledet om temaene.

12. Avsluttende merknader – videre arbeid

LMU vil i den kommende perioden prioritere oppfølgingen av handlingsplanen for styrking av læringsmiljøet 2019-2022. Også tiltaksplanen for tilrettelegging vil ha høy prioritet.

LMU fortsetter med dialogmøtene og tilsynsrundene på fakultetene, både for å holde seg orientert om studentenes fysiske læringsmiljø, men også for å få et samlet inntrykk av studentenes studenthverdag. Dette studieåret planlegger vi i forhold til å avholde fysiske møter.

